

Danmarks energiløser

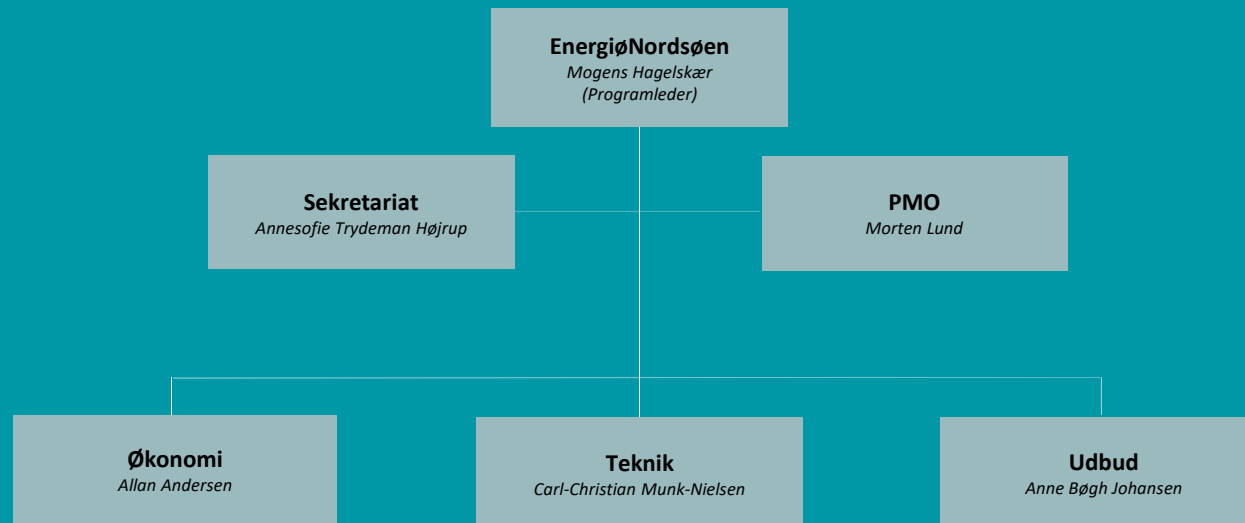
v/ Carl-Christian Munk-Nielsen

Carl-Christian Munk-Nielsen

- 2021- : Teknisk chef, Center for Energiøer, Energistyrelsen
- 2019-2021: Kontorchef, Center for Undergrund og Beredskab, Energistyrelsen
- 2016-2019: Kontorchef, Center for Energiadministration, Energistyrelsen
- 2013-2016: Sektionschef, Københavns Universitet
- 2004-2013: Souschef, Kystdirektoratet

Organisering

Med energierne viser Danmark vejen for Europa ved at bidrage til den grønne omstilling i vores nabolande via eksport af grøn og vedvarende energi, men også ved at sætte handling bag ordene og insistere på fortsat at understøtte grøn innovation og erhvervspotentiale.

Tillæg til klimaaftale om energi og industri af 22. juni 2020 vedr. Ejerkskab og konstruktion af energier mv. 4. februar 2021

Energjører er en ny epoke for udbygningen af dansk havvind

Bygger på de solide danske erfaringer med havvind

Muliggør udnyttelsen af store vindressourcer på havet

Storskala produktion der bidrager til elektrificeringen af samfundet

Understøtter en regional udbygning og elmarkedsintegration

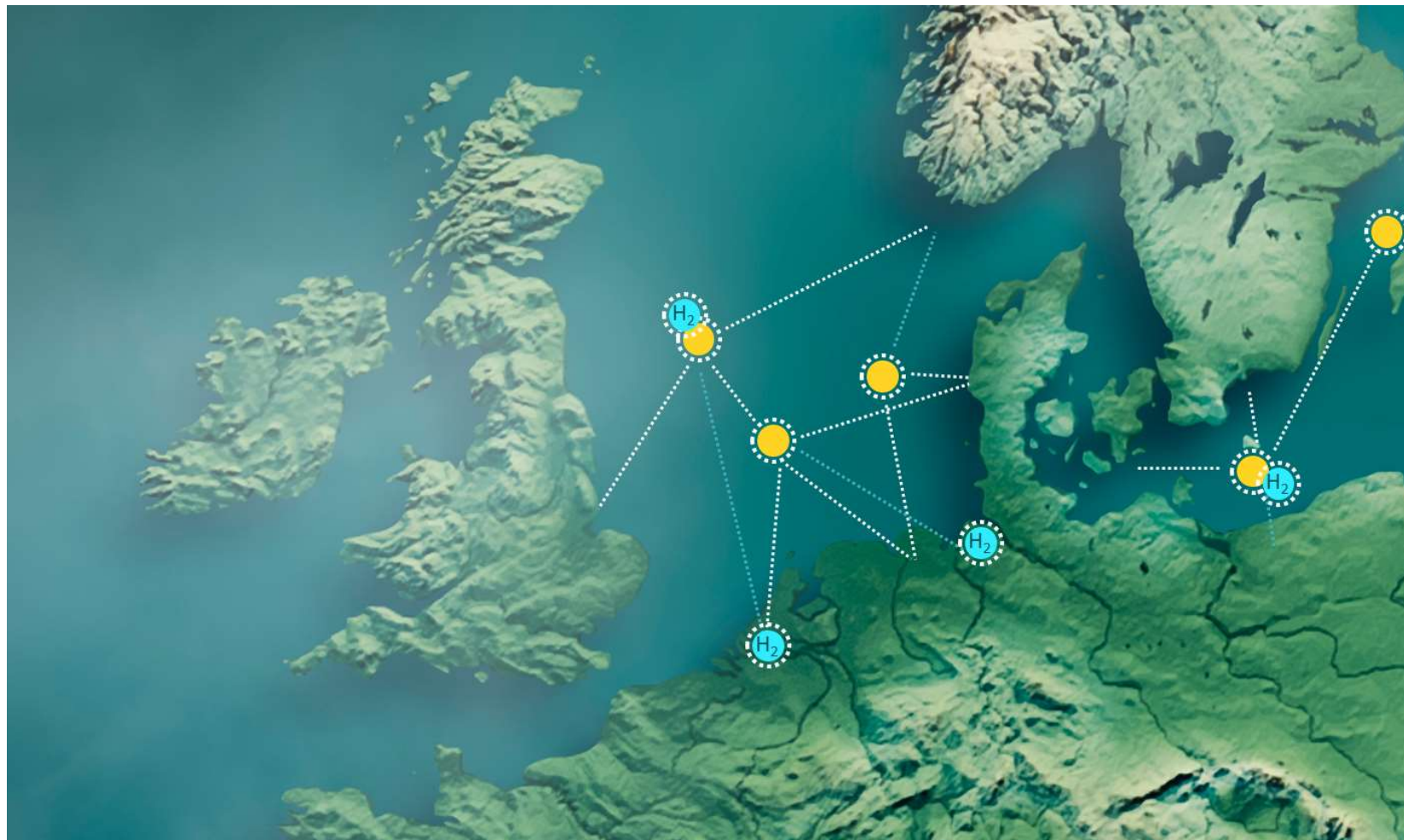
Stærk politisk forankring

- Bred forligskreds bag Energiøerne Bornholm & Nordsø
- L29, Projektering og anlæg af Energiø i Nordsøen vedtaget
- Esbjerg-aftale om Nordsøen som 'the powerhouse of Northwest Europe'
- EU sigter mod 300 GW havvind i 2050
- DK og øvrige Østersølande vil syvdoble mængden af havvind frem mod 2030
- Stort europæisk topmøde om vindenergi i Ostende den 24. april

Langsigtet vision

- Signifikant bidrag til CO₂-neutralt samfund
- Flere energiøer og et storskala power grid
- Sektorkobling og regional integration
- Grøn elektricitet og VE-baserede e-fuels
- Energiuafhængig og lavere elpriser

Status på udlandsforbindelser til energiøerne

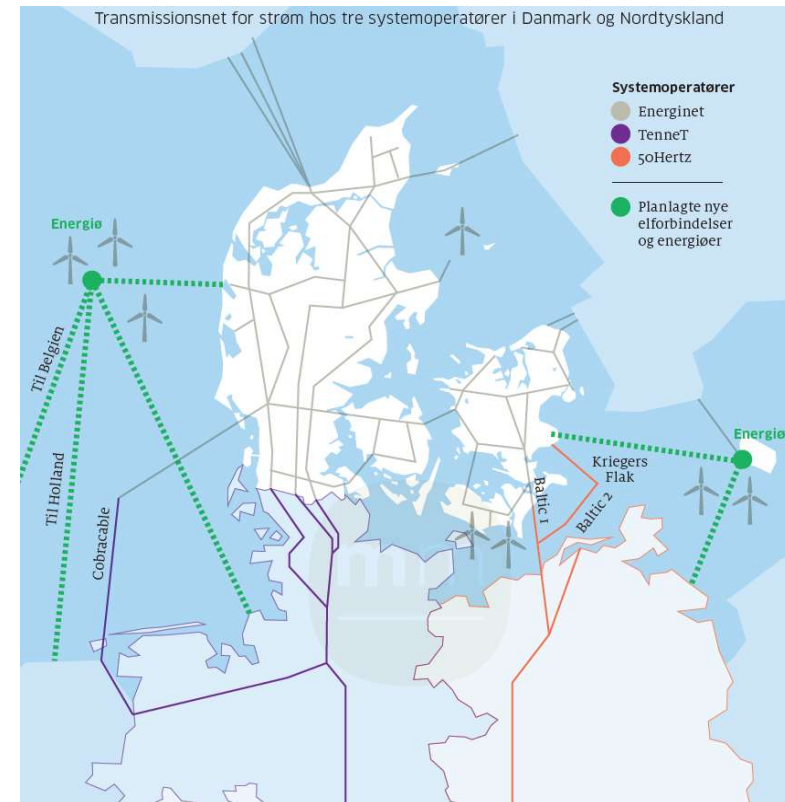
Danmark og Belgien samarbejder om en hybrid interconnector i Nordsøen fra dansk energiø til belgisk energiø med forventet idriftsættelse i 2033 og med en kabelkapacitet på 2GW.

Samarbejdet med Nederlandene sigter mod en udlandsforbindelse mellem dansk energiø og nederlandsk 'hub' i en senere havvindsfase af energiøen – forventeligt 2035.

Danmark og Tyskland har juli 2022 indgået politisk aftale om etablering af et kabel fra energiøen på Bornholm til Tyskland. Aftalen med Tyskland er en ny type samarbejde, hvor omkostninger og gevinster forbundet med energiøen fordeles ligeligt mellem parterne. Afventer aftale ml. TSO'erne Energinet og 50Hertz om den konkrete udformning af aftaleindholdet.

Energistyrelsens rolle

Energistyrelsen
leder
planlægningen
af verdens
første
energiør

Vi sikrer politisk
opbakning og
optimal
rammer for
udvikling og
byggeri

Vi muliggør
smidigt
samarbejde med
myndigheder og
begrænser
statsligt
bureaukrati

Vi deler vores
erfaring og viden
med resten af
verden

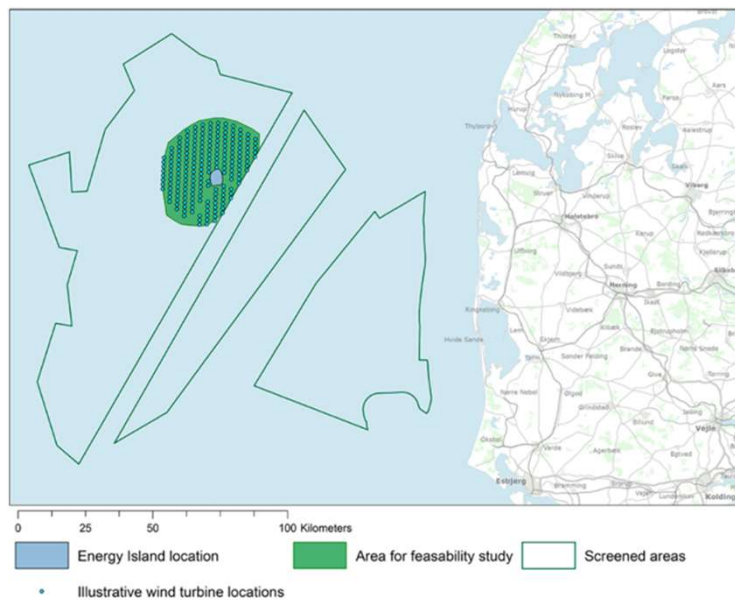
Opførelsen af de to energiøer inden 2033 er en "Mars-mission" for det danske energisystem

Ét af Danmarkshistoriens største anlægsprojekter

Geografisk placering for energiøerne

Nordsøen – ca. 80 km ud for kysten ved Thorsminde

Østersøen - ca. 15 km S-SV for Bornholm

Energistyrelsen
Danish Energy Agency

Miljøstudier

Forundersøgelser essentielt for implementeringen af energierne:

- Havbundsundersøgelser
- Geotekniske undersøgelser
- Miljøundersøgelser (fugleliv og havmiljøet)
- Forundersøgelserne danner grundlag for den strategiske miljøvurdering (SMV)

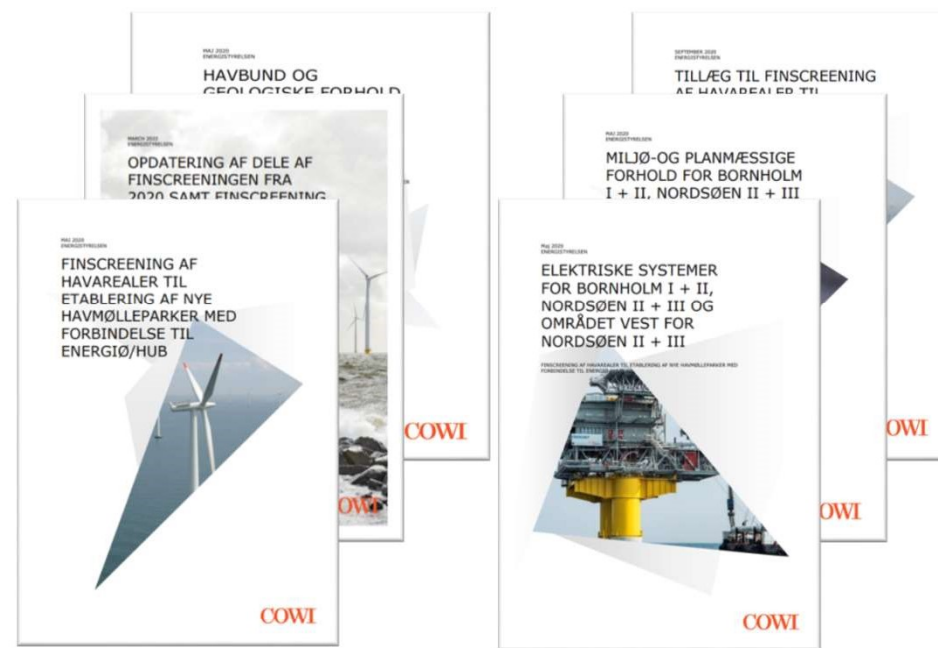
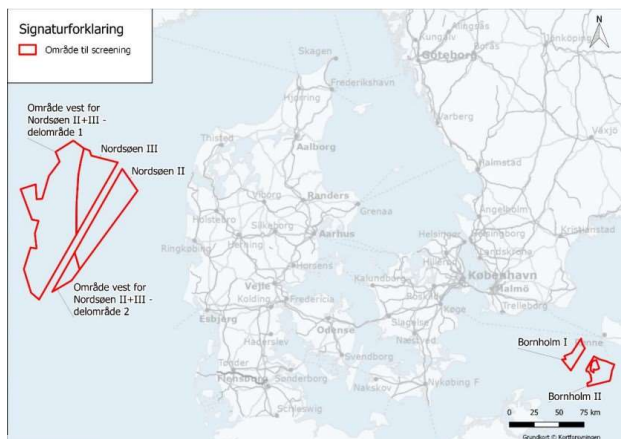

Energistyrelsens screeninger af havarealer

2018

2020

*Rapporterne er tilgængelige på ens.dk

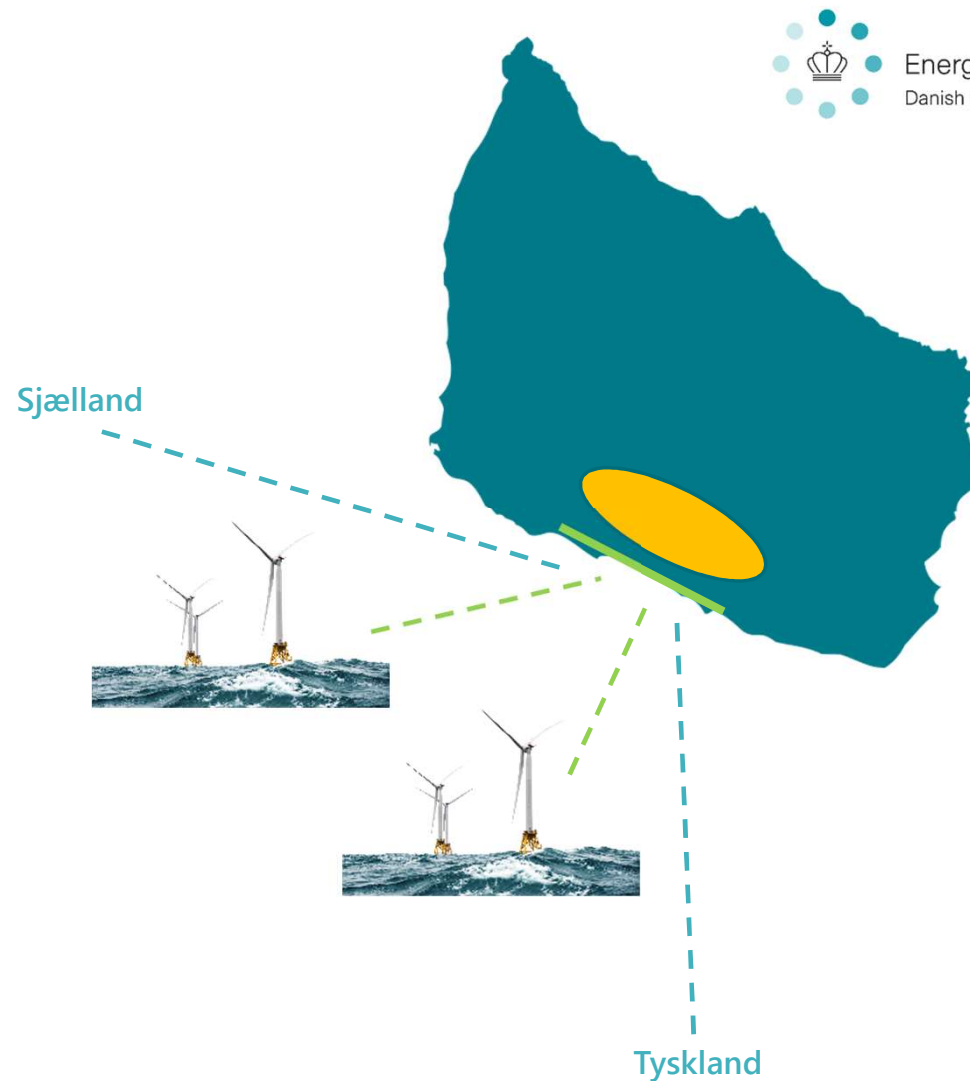
EnergiøBornholm

- 3 GW offshore havvind i 2030
- Havvindmølleparker med tilhørende landanlæg og kabelforbindelser på Bornholm
- Forbindelse til Sjælland og samt udlandsforbindelser til nabolande (Tyskland)
- Kablet, der skal forbindes mellem Danmark og Tyskland bliver omkring 470 km
- Kan levere grøn strøm til 3,3 millioner danske husstande i 2030

Sjælland

Tyskland

EnergiøBornholm skaber nye muligheder

Vækst

- Nye arbejdspladser: etablering og servicering
- Bornholmske SMV'er
- Rønne Havn som servicehavn

Turisme

- Branding
- Grøn turisme

Bornholm som grøn foregangsø

- International positionering
- Erhvervsfyrtårnet
- Nationalt Center for Grøn Energi
- Bornholm som knudepunkt for udvikling, test og demonstration af grøn energi

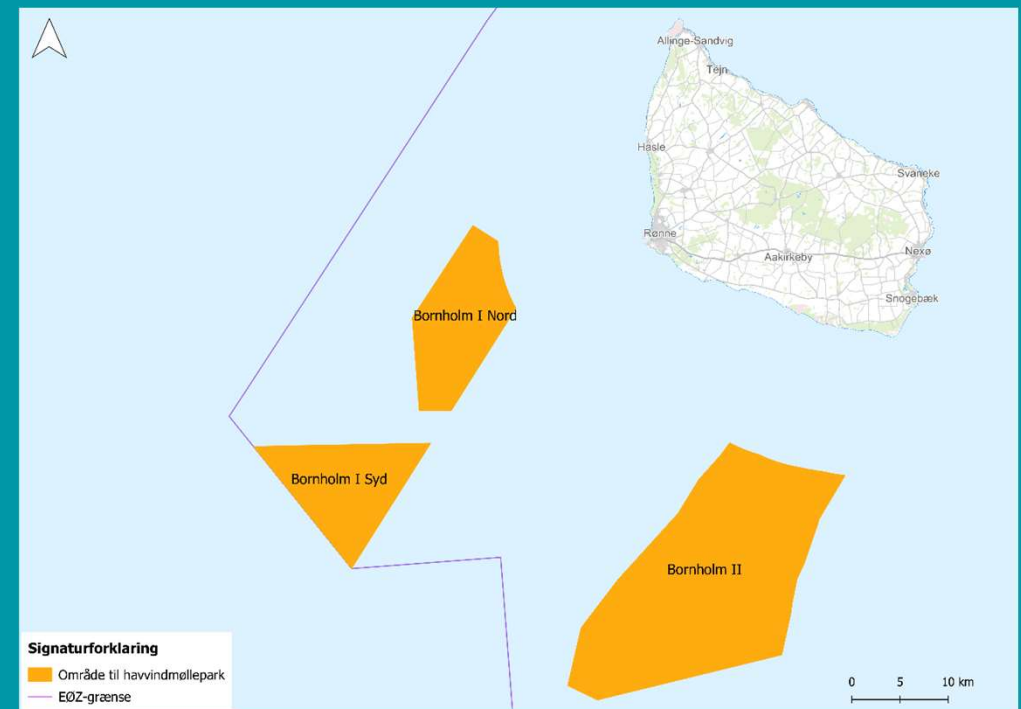
Uddannelse

- Erhvervsudvikling og innovation
- Residential College
- Lokal tilstedeværelse af forskere

Placering af EnergiøBornholm

- Områder er identificeret pba. en række rapporter, under hensyn til bl.a. omkostninger, vindressource, havdybde, geologi, infrastruktur, miljø- og planforhold*
- Energinet udfører geofysiske og geotekniske forundersøgelser af to arealer på ca. 740 km², mens de miljømæssige undersøgelser udføres på et ca. 2.181 km² stort areal

*Rapporterne er tilgængelige på ens.dk/energioeer

EnergiøNordsøen

– fremtiden for havvindkraft i stor skala

Hvorfor placeres øen i Nordsøen?

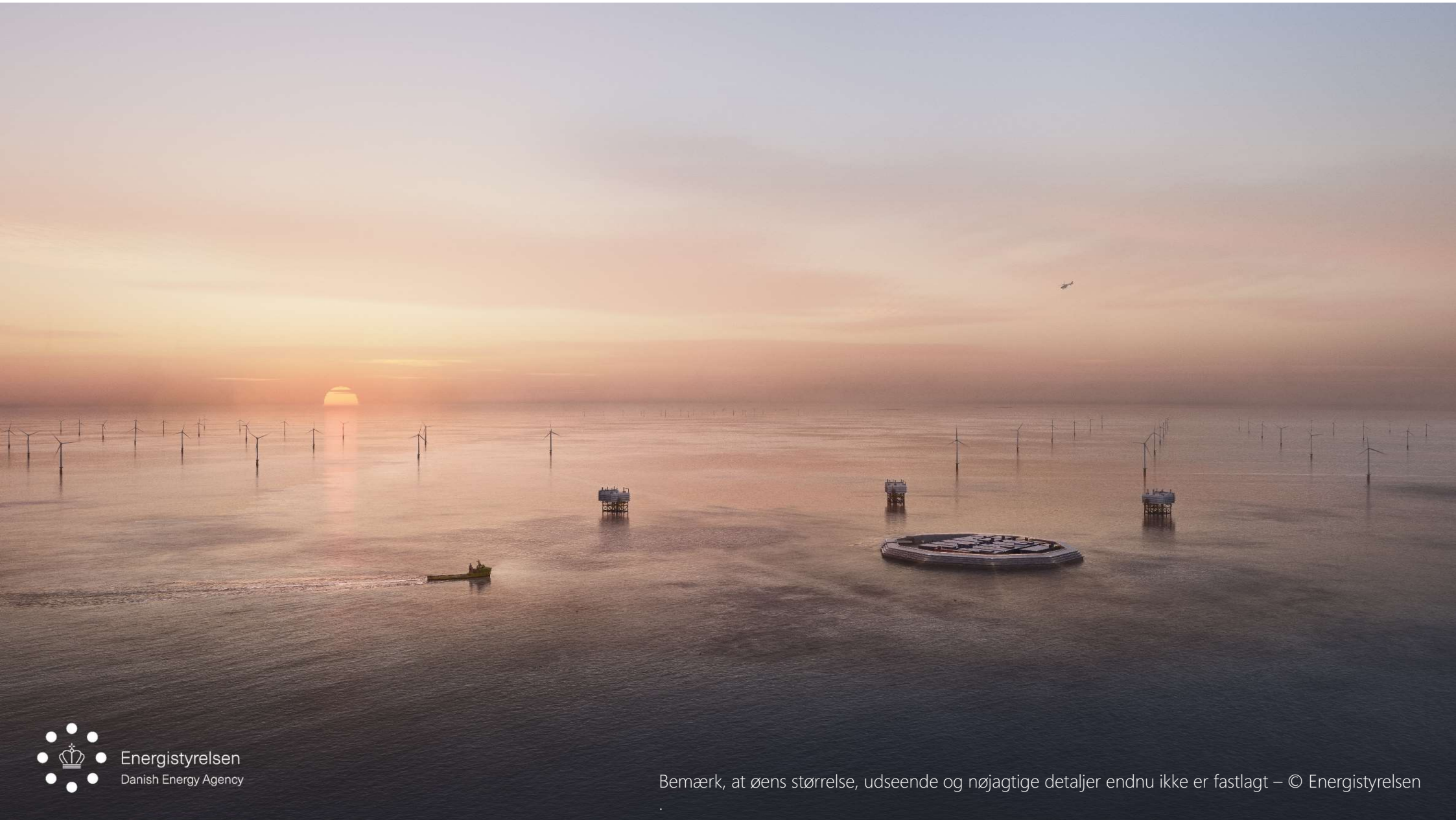
- Tilbyder nogle af de bedste vindforhold i dansk farvand (og verden) for offshore-vindenergi
- Relativt lavvandet selv 80-100 kilometer ude på havet, hvor den kunstige ø og havvindmølleparkerne skal anlægges
- Havbunden i det foreslåede område er domineret af sand, grus og groft sand, som skaber gode funderingsforhold
- Mulighed for at etablere et kystnært miljø langt ude til havs
- El-produktionen sker tæt på aftagerne – tung industri og byer – i hhv. Norge, Danmark, Tyskland, Holland, Belgien, England og Skotland
- En hub gør det muligt at placere vindmølleparker længere ude på havet, hvorved gener for offentligheden mindskes

Dogger Banke er præget af både fremragende vindforhold og lav havdybde

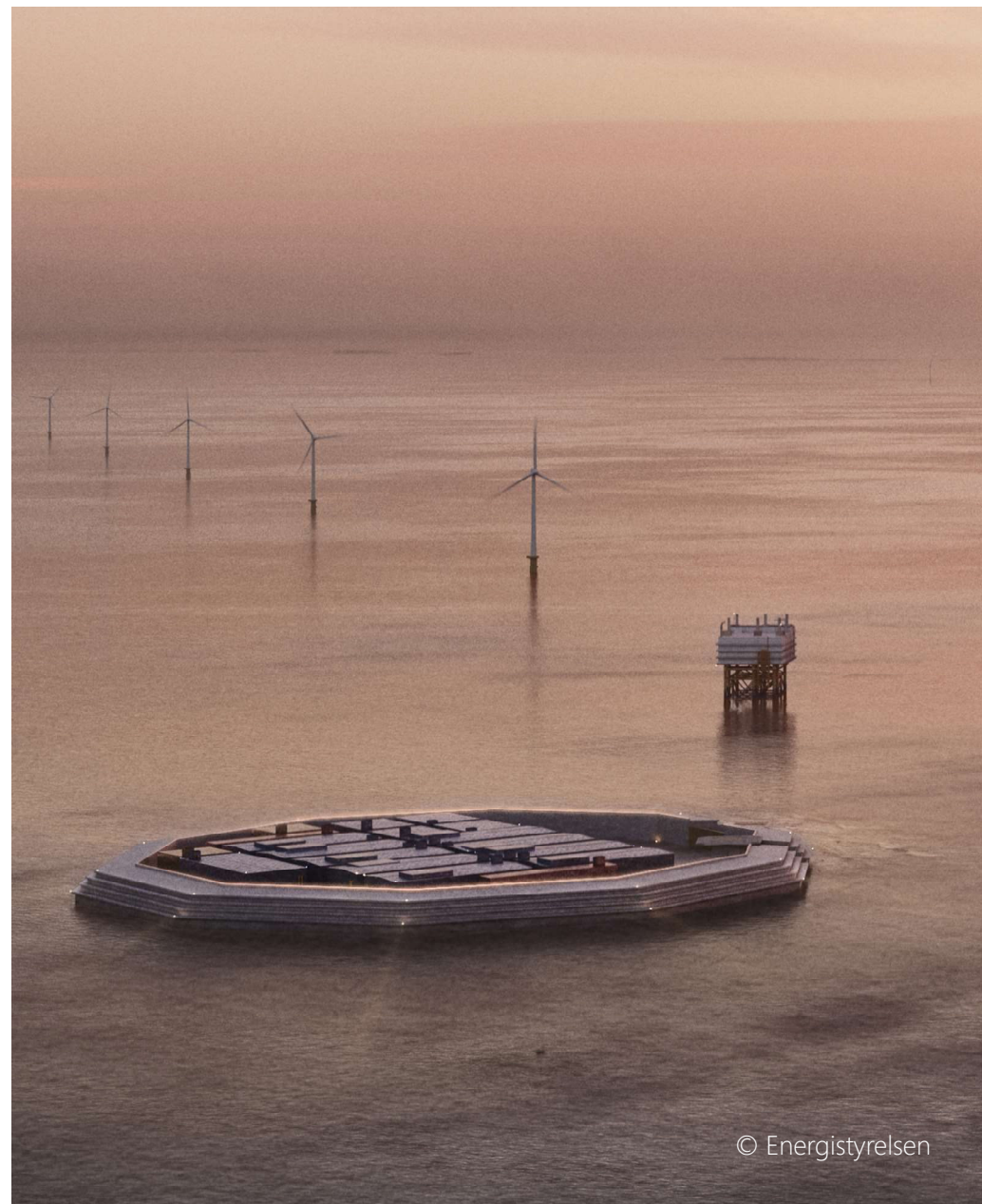

Visualiseringer af EnergiøNordsøen

Fakta om EnergiøNordsøen

- Det samlede ø-areal forventes at blive **20-40 hektarer**. Hertil kommer arealet for de tilknyttede havvindmølleparker
- Mølleantal og størrelse vil være op til de private budgivere, men der kan blive tale om ca. 200 havvindmøller i første fase (3-4 GW), og når øen udbygges til 10 GW ca. 500 havvindmøller
- Øens bølgebeskyttende vægge forventes at have en højde på 25-30 meter (over havets overflade)
- Vindmøllerne, der skal installeres i parken får en forventet højde over havet på mere end 300 meter, altså samme højde som Eiffeltårnet

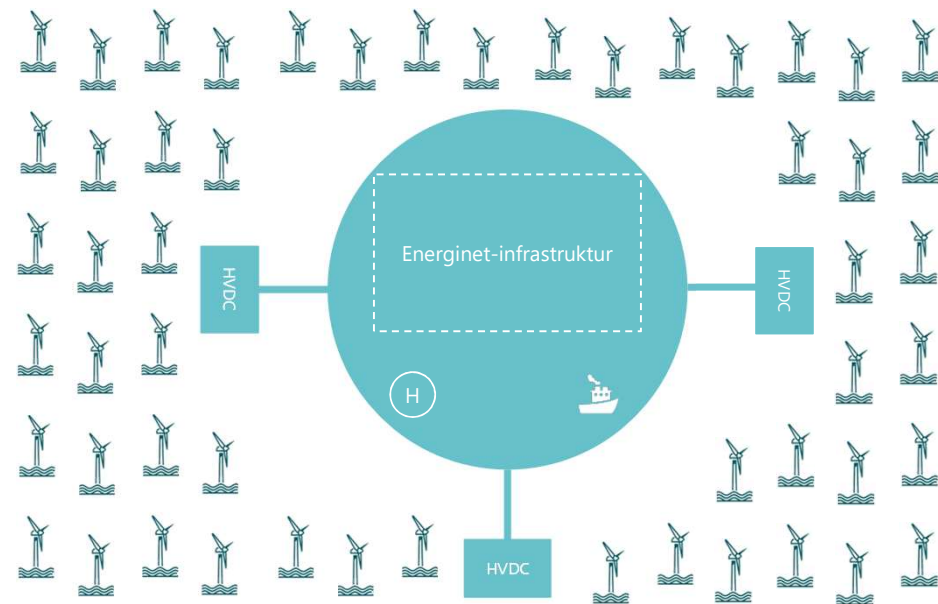
Fem hovedelementer

*Anslået CAPEX-niveau uden hensættelser el reserver cf analyse fra 31. jan. 2022

Et fleksibelt og skalérbart koncept

- Kombinerer en inddæmnet ø med eltransmission og energikonvertering på platforme rundtom øen
- 3-4 GW havvind i 2033, som udbygges til 10 GW i 2040
- 3-10 GW ~ 3-10 millioner husstande
- Teknologisk fleksibilitet hjælper med at fremtidssikre øen
- Mulighed for at igangsætte innovationsaktiviteter, men disse vil ikke blive evalueret som en del af udbuddet

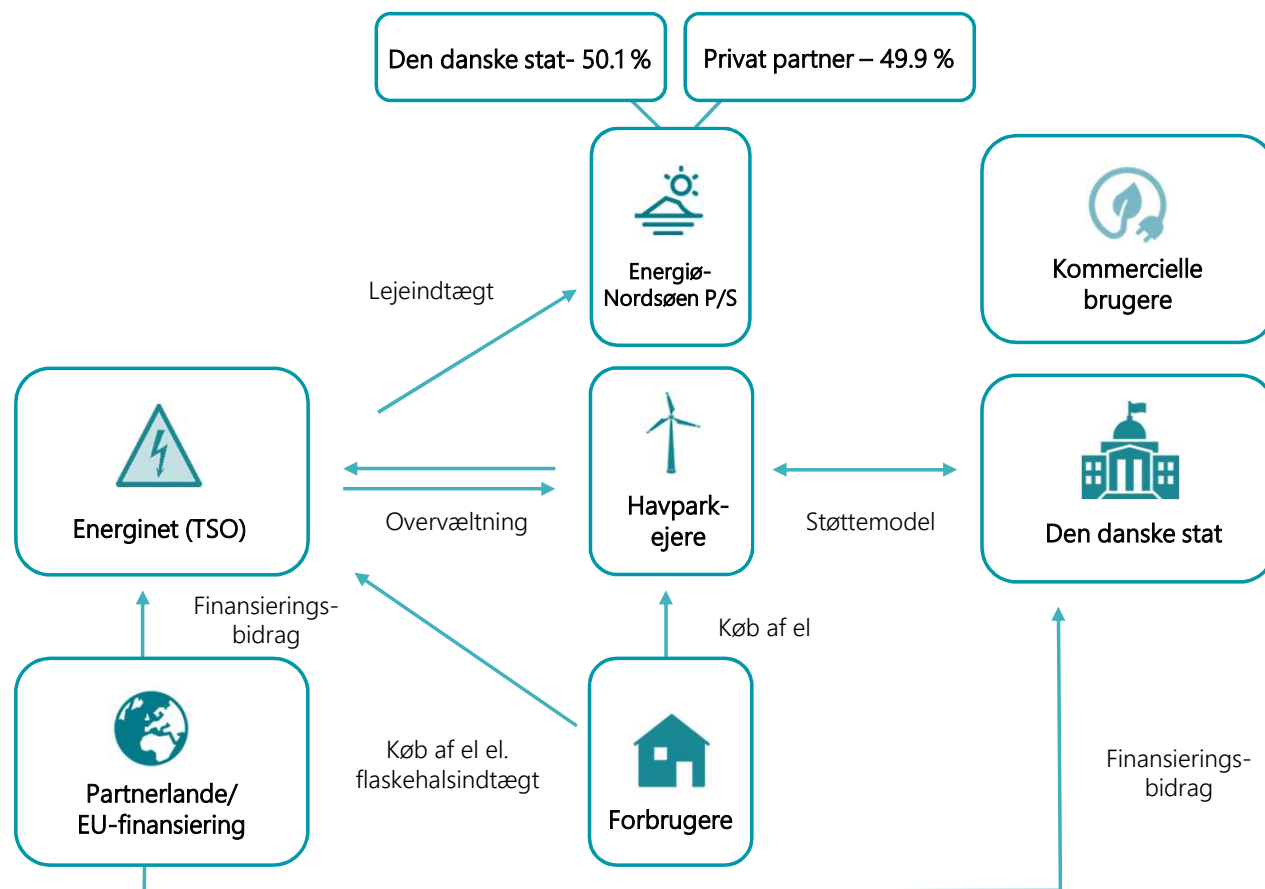
Kritisk infrastruktur

- Energiøen betragtes som 'kritisk infrastruktur'
- Investeringscreening og kriterier for køber(e)
- Tæt samarbejde med Energinet, som står for opstilling af det elektriske transmissionsudstyr
- Dialog med relevante myndigheder (f.eks. Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Sikkerheds- og Efterretningstjenesten, Rigspolitiet)

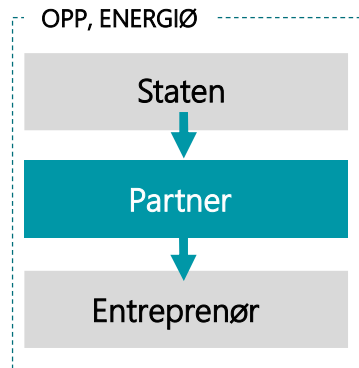
FORRETNINGSMODEL FOR OPP'ET

- Ansvarligt medejerskab - krav til privat parts egnethed
- Privat part anlægger øen. Statslig/privat selskab etableres, når øen står færdig og staten køber sig ind med 50,1%
- Privat part bærer de fleste anlægsrisici
- Primær indtjening via udlejning af areal til Energinet
- Energinets omkostning forventes overvæltet på havvindopstillere

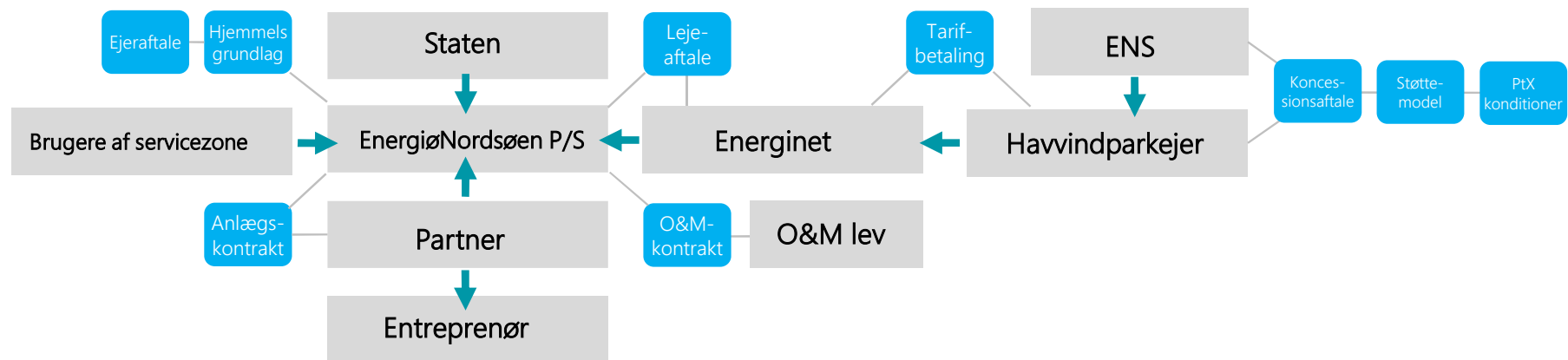
Offentlig/privat selskab

UDBUD, ANLÆG/PARTNER

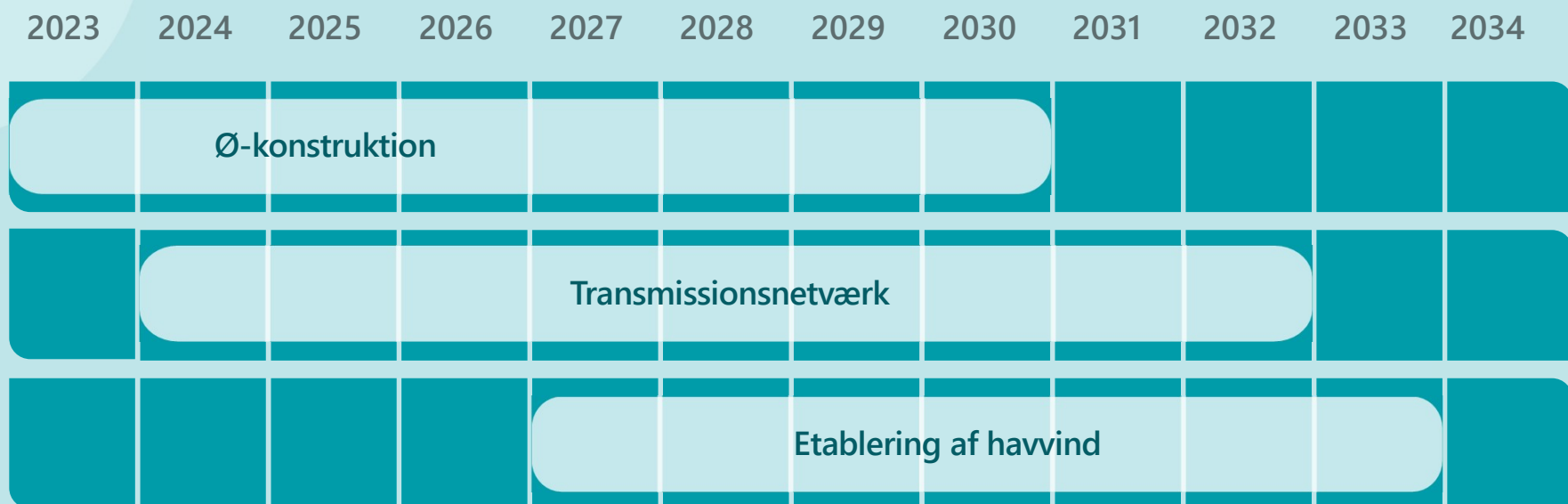

- Energiø som nyt element kræver privat innovation
- Fælles driftsselskab der kan drive/udvikle energiøen på kommercielle vilkår
- Privat partner bærer anlægsrisici
- Privat partners incitamenter
  - Billig ø (tildelingskriterier)
  - Robust byggeri (medejerskab)
  - ø-til-tiden (betalingsmodel)
  - First mover (koncepteksport)

DRIFTS SET-UP

Foreløbig tidsplan for EnergiøNordsøen

Spørgsmål?